

Abstract – Nordisk Folkesundhedskonference

Barndoms aspiration for fremtiden, socioøkonomisk status og risiko for psykisk sygdom og misbrug i voksenlivet. Et register baseret studie

Forfattere/ kontakt: Natacha Kyster og Solvej Mårtensson, Kompetencecenter for Dobbeldtagnoser, Psykiatrisk Center Sankt Hans, Region Hovedstaden Psykiatri
natacha.blauenfeldt.kyster@regionh.dk; solvej.maartensson.01@regionh.dk

Tema: Mental sundhed og robusthed

Stikord: Mental sundhed, psykisk sygdom, misbrug, ambitioner, socioøkonomisk baggrund, social mobilitet.

Baggrund: Det er vist, at forældres socioøkonomiske status har sammenhæng med psykisk sygdom hos deres børn, og at det at have en far fra lav socioøkonomiske position eller en enlig mor øger risikoen for alkohol eller stofmisbrug i voksenlivet (Timm 1998). Et svensk studie viste desuden, at børns forventninger til hvorvidt egen fremtid bliver ”meget bedre” end deres jævnaldrende er associeret med øget risiko for død, økonomiske problemer og problemer med arbejdsmarkedstilknytning (Halleröd 2011). Der vides meget lidt om årsager til at udvikle både psykisk sygdom og misbrug (dobbeltagnose). Formålet med dette studie er, at undersøge sammenhængen mellem aspirationer for fremtidig uddannelse og erhverv blandt børn og risikoen for senere at blive diagnosticeret med dobbeltagnose.

Materiale og metode: Basis for studiet er data fra den danske Metropolit Kohorte, som består af alle drenge født i 1953 i Storkøbenhavn samt tilstødende kommuner (n=11.532) (Osler 2006). Via CPR-nummer linkes kohortens oplysninger med oplysninger fra Landspatientregisteret, Psykiatrisk Centralregister, Stofmisbrugere i Behandling, Nationalt Alkoholbehandlings Register, samt data fra Danmarks Statistik. Der anvendes overlevelsesmodeller til at undersøge effekten af aspirationer på risikoen for dobbeltagnose. Analyserne justeres bl.a. for børnenes socioøkonomiske baggrund baseret på fædrenes status. Social aspiration måles ud fra hvad de dengang 12-årige drenge angav, at de gerne ville være som voksne, og om de ville være ”mere” end deres fædre.

Hovedresultater og konklusioner: Ud af 7348 deltagere, som besvarede spørgsmålet vedr. aspirationer svarede 3000 (40,8%) af drengene ”ja” og 4348 (59,2%) af drengene ”nej” til at de gerne ville være mere end deres fædre. Ved followup i 2004 var der 1640 af kohortens deltagere, der havde været indlagt på en psykiatrisk afdeling. Den mest almindelige diagnose ved indlæggelse var alkohol eller stofmisbrug (34%). Studiets hypotese er, at realistiske aspirationer for fremtiden, illustreret ved at drengene ønsker at blive mere, men ikke meget mere end deres fædre nedsætter risikoen for dobbeltagnose. Studiet er under udarbejdelse og præcise resultater foreligger foråret 2017.

Betydning for videre forskning, policy eller praksis: Såfremt aspirationer for fremtiden nedsætter risikoen for dobbeltagnose, er dette parameter, som der bør være opmærksomhed for at sikre at alle børn har og ser muligheder for fremtiden.

Referencer:

Halleröd, B., 2011, What Do Children Know About Their Futures: Do Children’s Expectations Predict Outcomes in Middle Age? University of Gothenburg, Sweden Social Forces 90(1), pp. 65–84

Osler, M., Lund, R., Kriebaum, M., Christensen U., & Andersen, AM. N., 2006, Cohort Profile: the Metropolit 1953 Danish Male Birth Cohort, International Journal of Epidemiology, Vol.35, No.3 pp.541-545

Timms, D., 1998, Gender, social mobility and psychiatric diagnoses, Social Science and medicine, vol. 46, No.9, pp.1235-1247